

Κεφάλαιο 9^ο *Treponema* (Σπειροχαίτες)

9.1. Γενικά - είδη

Το γένος *Treponema* είναι ένα από τα γένη της οικογένειας των *Spirochetaceae*.

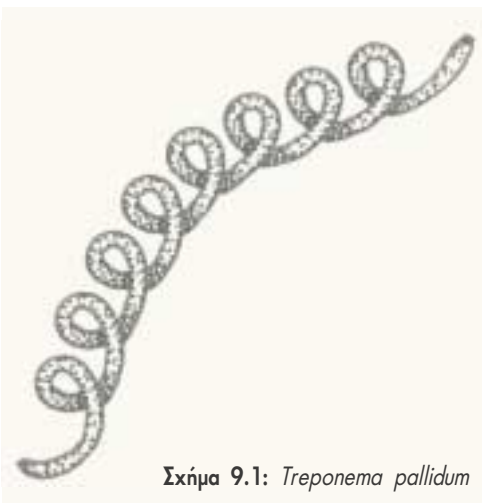
Στα αναερόβια βακτήρια του γένους *Treponema* ανήκουν διάφορα είδη που βρίσκονται στη φυσιολογική χλωρίδα του στόματος και των γεννητικών οργάνων του ανθρώπου και τα οποία σπάνια είναι παθογόνα. Χρωματίζονται με τη χρώση Giemsa και καλλιεργούνται σε υγρά ή στερεά θρεπτικά υλικά σε αναερόβιες συνθήκες.

Στα αερόβια βακτήρια του γένους *Treponema* ανήκουν 4 είδη παθογόνα για τον άνθρωπο με κοινά χαρακτηριστικά. Το κυριότερο είναι το *Treponema pallidum* (ωχρή Σπειροχαίτη).

9.2. *Treponema pallidum* (ωχρή Σπειροχαίτη)

I. ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ - ΧΡΩΣΗ

Το *T. pallidum* είναι σπειροειδές βακτήριο με 6-12 κανονικές σπείρες. Περιβάλλεται από ινίδια, στα οποία οφείλεται η ελικοειδής γύρω από τον άξονά του κίνηση που το χαρακτηρίζει. Δε χρωματίζεται με τη χρώση Gram αλλά με τη βραδεία Giemsa, με τη μέθοδο Fontana και άλλες ειδικές χρώσεις. Μπορούμε να το δούμε σε πρόσφατα νωπά παρασκευάσματα με μικροσκόπηση σε σκοτεινό πεδίο. Πολλαπλασιάζεται με εγκάρσια διχοτόμηση.

Σχήμα 9.1: *Treponema pallidum*

II. ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ

Δεν καλλιεργείται σε κανένα θρεπτικό υλικό και καταστρέφεται πολύ γρήγορα έξω από τον οργανισμό σε ξηρό περιβάλλον. Ζει όμως 24 ώρες στο αίμα του ανθρώπου, πράγμα που έχει σημασία για τις μεταγίσεις πρόσφατου αίματος. Μπορεί επίσης να ζήσει λίγες ημέρες κάτω από αναερόβιες συνθήκες σε υγρό περιβάλλον.

III. ΠΑΘΟΓΟΝΟΣ ΔΡΑΣΗ

Προκαλεί τη νόσο σύφιλη. Η μόλυνση από το *T. pallidum* γίνεται, όταν υπάρχει λύση της συνέχειας του δέρματος ή των βλεννογόνων των γεννητικών οργάνων κατά την σεξουαλική επαφή. Μετά από 10-60 ημέρες εμφανίζεται το συφιλιδικό έλκος, που είναι σκληρό και ανώδυνο και συνοδεύεται από διόγκωση των λεμφαδένων της περιοχής του έλκους.

Αν δε γίνει θεραπεία, η νόσος μεταπίπτει στο δεύτερο στάδιο, κατά το οποίο εμφανίζεται η ροδάνθη, το χαρακτηριστικό εξάνθημα της σύφιλης στο δέρμα και τους βλεννογόνους.

Τα συμπτώματα στα δύο αυτά στάδια μπορεί να μην είναι σαφή και η νόσος να αυτοθεραπευθεί και να μεταπέσει σε χρονιότητα. Σε ένα μεγάλο ποσοστό τα άτομα αυτά θα εμφανίσουν το τρίτο στάδιο της νόσου, που χαρακτηρίζεται από καρδιαγγειακές βλάβες, βλάβες στο κεντρικό νευρικό σύστημα κ.τ.λ.

Οι πάσχοντες από AIDS αρκετές φορές πάσχουν συγχρόνως και από σύφιλη. Κατά την εγκυμοσύνη το *T. pallidum* περνάει από το αίμα της μητέρας μέσω του πλακούντα στο παιδί, το οποίο νοσεί από γενικευμένη σύφιλη. Αν το παιδί δε γεννηθεί νεκρό, θα εμφανίσει αργότερα συμπτώματα σύφιλης.

IV. ΕΠΙΔΗΜΙΟΛΟΓΙΑ

Η μετάδοση της σύφιλης γίνεται με τη σεξουαλική επαφή από άτομα που πάσχουν και βρίσκονται στα δύο πρώτα στάδια της νόσου για 2-5 χρόνια. Στο τρίτο στάδιο της νόσου δε γίνεται μετάδοση.

V. ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΗ ΔΙΑΓΝΩΣΗ

Γίνεται με:

- Την ανεύρεση του *T. pallidum* στον οπό του συφιλιδικού έλκους, στις δερματικές βλάβες ή στους λεμφαδένες με μικροσκόπηση σε σκοτεινό οπτικό πεδίο.
- Την αναζήτηση αντισωμάτων στον ορό του ασθενούς. Τα αντισώματα αυτά είναι *ειδικά* και *μη ειδικά*. Μη ειδικά αντισώματα αναζητούμε με τις αντιδράσεις Wassermann, Kahn, VDRL, RPR κ.ά. Οι εξετάσεις αυτές δεν είναι ειδικές και μπο-

ρεί να δώσουν ψευδή θετικά αποτελέσματα σε εγκυμοσύνη, έμμηνο ρύση, φυματίωση κ.ά. Η επιβεβαίωση του θετικού αποτελέσματος γίνεται με την αναζήτηση ειδικών για το *T. pallidum* αντισωμάτων, όπως π.χ. με την αντίδραση TPI (κατά την οποία τα αντισώματα που αναπτύσσονται στον ασθενή ακινητοποιούν ένα στέλεχος *T. pallidum*) και με τη μέθοδο του έμμεσου ανοσοφθορισμού (FTA).

VI. ΠΡΟΦΥΛΑΞΗ

Η σύφιλη θεωρείται κοινωνική νόσος και η πολιτεία έχει θεσπίσει ειδικά μέτρα για την αντιμετώπισή της, όπως ιατρικό έλεγχο των σεξουαλικά εκδιδομένων ατόμων και δήλωση των κρουσμάτων, διαφώτιση της νεολαίας κ.τ.λ.

VII. ΘΕΡΑΠΕΙΑ

Η θεραπεία της νόσου γίνεται με πενικιλλίνη και θα πρέπει να γίνεται σωστά και έγκαιρα.

Ανακεφαλαίωση

Τα αναερόβια βακτήρια του γένους *Treponema* αποικίζουν το στόμα και τα γεννητικά όργανα του ανθρώπου, χωρίς να προκαλούν ασθένεια.

Τα αερόβια είναι παθογόνα και προκαλούν διαφορετικές ασθένειες το κάθε είδος.

Το *T. pallidum* είναι σπειροειδές βακτήριο και περιβάλλεται από ινίδια. Προκαλεί τη νόσο σύφιλη.

Μεταδίδεται με τη σεξουαλική επαφή.

Δεν καλλιεργείται σε κανένα θρεπτικό υλικό, μπορεί όμως να επιζήσει λίγες ημέρες σε υγρό περιβάλλον σε αναερόβιες συνθήκες και στο αίμα για ένα 24ωρο.

Η διάγνωση της νόσου γίνεται με την ανεύρεση του *T. pallidum* στις συφιλιδικές βλάβες στα πρώτα στάδια της νόσου και την αναζήτηση ειδικών και μη ειδικών αντισωμάτων στο αίμα του ασθενούς.

Ερωτήσεις

1. Τι γνωρίζετε για τα αναερόβια βακτήρια του γένους *Treponema*;
2. Περιγράψτε το *T. pallidum*.
3. Τι γνωρίζετε για την παθογόνο δράση του *T. pallidum*;
4. Τι γνωρίζετε για τους τρόπους μετάδοσης και τη θεραπεία της σύφιλης;
5. Πώς χρωματίζουμε το *T. pallidum*;
6. Ποιες διαγνωστικές αντιδράσεις γνωρίζετε για τη σύφιλη;